

درباره نخستین همایش پژوهشی در گویش سمنانی

کتایون مزداپور

در منطقه کوچکی پیرامون شهر سمنان، چند گویش زنده ایرانی وجود دارد که در صرف و نحو از یکدیگر متمایزند و هر یک را باید گویشی مستقل به شمار آورد. اطلاق نام گویش بر این گویش‌ها و دیگر گویش‌های ایرانی، قراردادی ملی است و نام زبان، بهتر آنها را می‌برازد. چه زبان و چه گویش سمنانی - هر نامی که برای آن بپسندید - هم از دیگر گویش‌ها یا زبان‌های همسایه خود، لاسگردی و سنگسری و سرخه‌ای و شه‌میرزادی، متفاوت است و هم آنکه برخی از ویژگی‌های خیلی کهن زبان‌های ایرانی، مانند صرف اسم و جنس دستوری و نیز صرف فعل موسوم و معروف به ارگتیو را هنوز نگاه داشته است. به همین جهت از گویش‌های ممتاز و مهم ایرانی است و درباره آن هنوز جای بحث و فحص هست. پرسش این است که در منطقه‌ای چنین تنگ و بی‌موانع طبیعی جغرافیایی و بر سر جاده ابریشم، چگونه و چرا این همه زبان متمایز، با چنین خصایص ممتازی، پدید آمده و دوام آورده است.

در روز نهم دی‌ماه، همایشی به منظور سخن‌گفتن و هم‌اندیشی درباره زبان سمنانی تشکیل شد. میزبان و گرداننده این همایش، دانشگاه سمنان (دانشکده ادبیات فارسی آن) بود. سمت دبیری همایش را خانم دکتر عصمت اسماعیلی و

مدیریت اجرایی آن را آقای دکتر حسن اکبری برعهده داشتند و معاون پژوهشی دانشگاه، آقای دکتر خشایار یغمایی و همه استادان و مسئولان برای برگزاری این دیدار زحمت بسیار کشیده بودند. از فرهنگستان زبان و ادب فارسی، دانشگاه تهران، دانشگاه اصفهان و مازندران و دیگر دانشگاه‌های کشور، و نیز پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی استادانی در این همایش حضور داشتند و سخنرانی کردند. بخش سودمندی از سخنرانی‌ها را خود اهل زبان و سخنوران گویش سمnانی برعهده گرفتند.

در محیط گرم و صمیمی همایش، از استاد پژوهنده و صاحب‌نامی تجلیل شد که سخت سزاوار و شایسته بود. خدمات آن بزرگوار در ضبط و بررسی و شناساندن ارزش گویش سمnانی و گویش‌های همسایه آن به فارسی‌زبانان ستایش و ارجگذاری شد. او که به فرهنگ و پژوهش ایران خدمت بسیار کرده، استاد دکتر منوچهر ستوده است که قریب به سه‌ربع قرن از عمر پربار خویش را در این راه نهاده است. اگر پژوهندگی برای غربیان شغل و حرفه‌ای با سنت قدیمی و معین است، در ایران مردانی بزرگ چون استاد ستوده، پدیدآورندگان سنت پژوهش‌اند و اینان جز دانش و توان تحقیق و بررسی، عشق و شوق و فداکاری را هم به کار زده‌اند تا راهی تازه بگشایند و ارزش میراثی گرانقدر چون گویش و دیگر آثار باستانی ایرانی را بازگویند. این هنری است برتر از پژوهش محض و به‌حق جای ارجگذاری و قدردانی دارد.

همین شور و شوق در همایش گویش سمnان همه‌جا پدیدار بود. مردم با گرمی و توجه به آن علاقه‌مندی نشان می‌دادند و با سرافرازی و افتخار به زبان و شهر خود می‌بالیدند. استادان جوان و دانشجویان جدی و علاقه‌مند دانشگاه سمnان با کوشندگی و اشتیاق درخواست داشتند و دارند که برای پاگرفتن و جافتادن روش‌های جدید تحقیق در بررسی زبان و دیگر جنبه‌های فرهنگی و علمی در آن خطه به آنان یاری داده شود. سخن در این بود و هست که اگر زمانه و شرایط کنونی در دادوستدهای زبانی و فرهنگی و علمی تیغ‌تیز برای قتل‌عام گویش‌ها و زبان‌های مادری برکشیده، به یمن همان ارمغان‌های تمدن و فرهنگ امروزی و به واسطه شیوه و ابزار مدرن و دانش و فنون نوین ضبط و نگاهداری و نیز ادراک ارج و جایگاه آنها

درباره نخستین همایش پژوهشی در گویش سمنانی ۱۷۷

امکانی تازه یافته است. دانشگاه سمنان و مردم آن خطه همه این امکان را می‌خواهند و آن را پاس خواهند داشت.

امید می‌رود و طلیعه آن پیدا است که مسئولان و هرکس که برای دادن یآوری توانایی دارد، به این درخواست درست و شریف پاسخ مثبت دهد تا سمنان نمونه نخستین و عالی شود برای شکل‌گیری مراکز تحقیق و بررسی درباره گویش‌ها و دیگر وجوه فرهنگی و اجتماعی شهرستان‌های ایرانی. همکاری گروه‌هایی چون شورای اسلامی شهر سمنان و مردم پرشور آن دیار با دانشگاه بسیار مغتنم و آموزنده است و به یاری پروردگار، نخستین همایش ملی پژوهشی در گویش سمنانی سرآغازی فرخنده خواهد بود برای پدید آمدن سنت فرهنگی بایسته و ضروری و سودمندی که میراث فرهنگی کشور ایران را پاس دارد، ارج نهد، ضبط و نگاهداری کند، و پژوهشگر بهرورد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

ژړوېشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی